

KOVANCILAR (ELAZIĞ) VE PERTEK (TUNCELİ) YÖRELERİNDE JEOSİT ÖRNEKLERİ

Sibel Kaygılı^a, Ercan Aksoy^b

^aFırat Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Elazığ

^bBitlis Eren Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Bitlis
(sibeljeo23@hotmail.com)

ÖZ

Çalışma konusu jeosit örnekleri, Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunur. Kovancılar İlçesi, bağlı olduğu Elazığ'ın doğusunda yer alırken, Pertek İlçesi ise, bağlı olduğu Tunceli'nin güneybatısındadır.

Jeositlerin bulunduğu alanda yüzeleyen birimler yaşlıdan gence doğru: Permo-Triyas yaşlı Keban Metamorfileri, Üst Kretase yaşlı Elazığ Magmatitleri, Orta Eosen-Üst Oligosen yaşlı Kırkgeçit Formasyonu, Üst Miyosen-Pliyosen yaşlı Karabakır (Çaybağı) Formasyonu ve Pliyo-Kuvaterner yaşlı Palu Formasyonu'dur.

Bölgenin jeolojik özelliklerini biçimlendiren olaylar zinciri, Geç Triyas'ta açılarak bölgeyi kaplayan Neotetis Okyanusu'nun oluşumuyla başlamıştır. Bundan sonra, Geç Kretase sonlarına kadar devamlı karbonat çökelinin gerçekleştiği neritik koşullar hüküm sürmüştür. Geç Kretase sonlarından itibaren bölgede etkili olmaya başlayan yaklaşık kuzey-güney doğrultulu sıkışmayla ilişkili olarak başlayan yitim; bu okyanusun kapanmaya başlamasına, Neotetis Okyanusu'nun tabanını oluşturan okyanusal litosferin kıtasal kabuk üzerine yerleşmesine, bölgesel yükselmeye, kıvrım ve bindirme faylarının oluşumuna neden olmuştur. Tersiyer sırasında daha çok sıkışma ve yükselme etkisi altında kalan bölgede, Erken Miyosen sonunda denizel koşullar tümüyle ortadan kalkmıştır. Bölgedeki denizel birimler, farklı türler ve dönemlere ait zengin ve karakteristik fosil içeriğine sahiptir. Özellikle Kırkgeçit Formasyonu, Kovancılar'ın 2 km kuzey yüzeylemesinde çok bol ve iri bentik foraminifer türleri ve makro fosil örnekler içerir. Bu yüzeyleme ve yakın çevresinde, fosiller dışında, jeosit olarak nitelendirilebilecek kıvrımlı yapı örnekleri ve bazaltik yastık lavlar yer alır.

Pertek İlçesi yakınlarında da Kırkgeçit Formasyonu, Alibey Köyü'nün 1 km batı yüzeylemesinde iri bentik foraminifer türleri ve makro fosil örnekler içerir. Bu yüzeyleme ve yakın çevresinde, fosiller dışında, jeosit olarak adlandırılacak skarn tip cevherleşmeler ve soğuma sütunlarının güzel örnekleri yüzeylemektedir.

Yukarıda belirtilen jeolojik oluşum ve yapılar gerek ulaşım kolaylığı gerekse sahip oldukları güzel yüzeyleme koşulları bakımından iyi birer jeosit olarak tanımlanabilirler.

Anahtar kelimeler: Jeosit, fosil, kıvrım, Kovancılar (Elazığ), Pertek (Tunceli)

GEOSITE EXAMPLES IN THE AREA OF KOVANCILAR (ELAZIĞ) AND PERTEK (TUNCELİ)

Sibel Kaygılı^a, Ercan Aksoy^b

^aFirat University, Department of Geological Engineering, Elazığ, Turkey

^bBitlis Eren University, Faculty of Engineering and Architecture, Bitlis
(sibeljeo23@hotmail.com)

ABSTRACT

The study subject of geosite examples are found in the Eastern Anatolia Region. While Kovancılar, which is a district of Elazığ, is located in the east of it, Pertek, which is a district of Tunceli, is located in the southwest of it.

The units cropping out in the area of the geosite region, from older to younger; the Permo-Triassic Keban Metamorphics, the Upper Cretaceous Elazığ Magmatics, the Middle Eocene-Upper Oligocene Kırkgeçit Formation, the Upper Miocene-Pliocene Karabakır (Çaybağı) Formation and the Plio-Quaternary Palu Formation.

The chain of events shaping the geological features of the region started with the formation of Neotethys Ocean that covers the region by opening at the late Triassic. After that, neritic conditions characterized by continuous carbonate deposition prevailed until the Late Cretaceous. The subduction, which started in response to the north-south directed compression and began to be effective towards the end of Late Cretaceous, caused to begin the closure of this ocean, the obduction of the oceanic lithosphere that form the base of Neotethys Ocean on continental crust, regional rise, the formation of folds and thrust faults. In the area subject to compression and the rise during the Tertiary, marine conditions completely disappeared at the end of the Early Miocene. The marine units in the region have a rich content and characteristic fossils belonging to different species and periods. Especially the Kırkgeçit Formation contains very abundant and larger benthic foraminifera species and macro fossil specimens in the 2 km northern surface of Kovancılar. This outcrop and in the immediate vicinity here include some meandering structure examples that can be described as geosite and basaltic pillow lavas in addition to fossils.

Outcrop of the Kırkgeçit Formation located near the district of Pertek also contains huge benthic foraminifera species and macro fossil examples in the 1 km west of the Alibey Village. In this outcrop and in the immediate vicinity there are good examples of skarn-type mineralization and columnar structures that can be described as geosites apart from fossils.

The above-mentioned geological formations and structures can be defined as a good geosite in terms of both having an easy transportation and good surface conditions.

Keywords: Geosite, fossil, fold, Kovancılar (Elazığ), Pertek (Tunceli)